

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΤΟΜΟΣ Β'.

Αναπλάσις

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΑΥΡΙΑ
ΑΔΥΠΙΣΤΟΥ
ΑΥΣΟΝ ΑΡΙΘ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

— Κάτωθεν του Δημαρχείου —

1889

837

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΣΥΝΑΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φρ. χρυσῶ 10·
διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δραχμῶν 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου
ἀρωγὸν ἔνευ ἐτέρας ὑποχρεώσεως.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τοῦ Συλλόγου εἶνε ἐν τῇ συνοικίᾳ
Πλάκας ἀρ. 5. παραπλευρῶς τῇ Δημοτικῇ
Σχολῇ τῇ ἐν τῇ ὁδῷ Ἀδριανοῦ.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΦΥΛΑΧΟΝ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1889.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

I. Σκευτοσύνη Ψυχολογικαὶ Μελέται (Γ'). Αἱ πέντε
τε σχολαὶ τῆς παθολογικῆς ψυχολογίας. — Νπδ. Τὸ
ξήνημα τοῦ κλήρου (Δ'). Πόθεν οἱ πρὸς ἐκπαίδευσιν
καὶ συντήρησιν πόροι. — Κ. Διαλεισμὸς Πᾶς νὰ μὴ
σε ἀγαπῶ; ποιήμα. — Λουίζου Ἡλιοῦ Ὁ πολιτισμὸς.
— Μ. Γκιαννοῦ Ἄντι πρὸς τὴν ἀπεικονιστικὴν ἔννοιαν.
— Γνώμαι καὶ ἀποφθέγματα. — Ἀλληλογραφία.

I. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Γ'.

ΑΙ ΠΕΝΤΕ ΣΧΟΛΑΙ ΤΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Πάντα τὰ πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ φαινόμενα
καὶ πᾶσαι αἱ νοητικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἐνέργειαι
καὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε, κατὰ τὰς
θεωρίας τῶν ὀλιστῶν, τὸ ἐξαγόμενον δυναμῶν
καὶ μετακινήσεων καὶ συνδυασμῶν τῶν ἀτό-
μων καὶ τῶν μορίων τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης.
Δύναμις ἐκτὸς τῆς ὕλης δὲν ὑπάρχει, πᾶσα δὲ
δύναμις εἶνε χαρακτηρὸς ἀναπόσπαστος ἐνὸς σώ-
ματος. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας ὁ
ἀνθρώπος εἶνε τεμάχιον αὐτοκινουμένης σαρκὸς
καὶ μὴ διεπομένης ὑπὸ πνευματικῆς καὶ νοη-
τῆς δυνάμεως διάφορον ἐχούσης ὑπόστασιν, τὰ
δὲ ψυχικὰ φαινόμενα, ἢ αἰσθήσεις, ἢ κρίσεις,
ἢ βούλησεις, ἢ ἀγάπη, ὁ ἐνδοουσιασμός, ἢ αὐ-
ταπαρησία, εἶνε ἀποτελέσματα μηχανικῆς καὶ
ἀσυνειδήτου κινήσεως τῶν νεύρων καὶ τῶν
ραγγλίων, ἢ δὲ ἀνθρωπότης πιστεύουσα εἰς
τὴν ἠπαρξὴν πνευματικῆς ἀρχῆς ἀποτελοῦσης
τὴν ἐσωτέτην τοῦ ἀνθρώπου συνείδησιν, ὡς
καὶ πάντες οἱ ἐπιστήμονες ἀπὸ τοῦ Ἀριστο-

τέλους μέχρι τοῦ Κεπλήρου καὶ ἀπὸ τοῦ Γα-
λιλαίου μέχρι τοῦ Φραδαῆ καὶ τοῦ Σεβρόν, ἀποδεχόμενοι ὡς ἀνεμφήριστον ἀλήθειαν τὸ
ἀδύνατον τῆς παραγωγῆς ἰδεῶν καὶ συναι-
σθημάτων καὶ γεγονότων πνευματικῶν ἀπὸ
ὄργανον ὀλικὸν καὶ ἐνσώματον, ἐὰν μὴ συλ-
λειτουργῇ μετ' αὐτοῦ ἀρχὴ ἄλλος καὶ πνευμα-
τικῆ, περιεπλανήθησαν εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμα-
θίας καὶ σήμερον εἶνε ἀνθρωπότης καὶ ἐπι-
στήμονες περιπλανῶνται εἰς τὸ χάος τῶν θρη-
σκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν δογμάτων καὶ θεω-
ριῶν. Καὶ μέχρι μὲν τῶν τελευταίων ἐτῶν με-
ταβαλλόμενα καὶ ἀλλοιοῦμενα ἐπανελαμβάνοντο
τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων σοφιστῶν ἐπινοηθέντα,
ἀλλ' ἤδη τινὲς τῶν λατρῶν, οὐχὶ βεβαίως ἐκ
τῶν διασημοτέρων, ἐπαγγέλλονται ὅτι αἱ γε-
νόμεναι παρατηρήσεις εἰς τὰ κρανία τῶν δυσ-
τυχοῦντων φρενοπλήκτων καὶ αἱ μεγάλοι πρόδο-
δοι αἱ ἐπετέλεσαν ἢ παθολογικὴ ψυχολογία
κατὰ τὰ τελευταία ἔτη, διαχέουσι ἄπλετον
φῶς ἐπὶ τῶν φιλοσοφικῶν προβλημάτων περὶ
τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετ'
αὐτῶν συνδεομένων θρησκευτικῶν καὶ κοινω-
νικῶν ζητημάτων.

Συμφώνως πρὸς τὴν νέαν ταύτην φρενολο-
γικὴν φάσιν τοῦ ὀλισμοῦ, αἱ ψυχικαὶ νόσοι
ἔχουσι τὴν πηγὴν καὶ τὰς πρώτας αἰτίας αἰ-
τίας εἰς τὰς σωματικὰς ἢ λειτουργικὰς ἀλλοιώ-
σεις καὶ μεταβολὰς τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης. Τὴν
βεβαίωσιν ταύτην διδάσκουσιν ὡς ἐπιστημονι-
κὴν ἀλήθειαν θετικὴν καὶ ἀποδεδειγμένην καὶ
μὴ ἐπιδεχομένην σπουδαίαν συζήτησιν, ἐπ' αὐ-
τῆς δὲ στηριζόμενοι ἐξάγουσι καὶ τὸ ἐπόμενον

συμπέρασμα. Αποδεδειγμένου έντος ότι πᾶσα παραίσθησις καὶ φρενοβλάβεια, ὡς καὶ πᾶσα νόσος ψυχικῆ, ἐκπηγάζει ἀπὸ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης, ἔπεται ἀναγκάως ὅτι ὁ πνευματικὸς βίος τοῦ ἀνθρώπου ἐν ὕψει καὶ φυσιολογικῇ καταστάσει ἤσχηται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῶ ἐγκεφαλικῶν ὄργανων ἐξ οὗ ἐκπιρεύονται πάντα τὰ πνευματικὰ φαινόμενα, αἱ δὲ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις καὶ ἐπιστημονικαὶ διδασκαλίαι αἱ ἀποδεχόμεναι τὴν μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου σύμπραξιν ὑπεροργανικῆς καὶ ἀβίου δυνάμεως, εἶνε δοξασίαι ἀνυπόστατοι, πεπλανημένοι δὲ παραδόσεις ὡς πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμεν διαπαντός, ὅπως καὶ κατὰ τὸν θεολογικὸν καὶ κατὰ τὸν πρακτικὸν ἡμῶν βίον ἀποδεχθῶμεν τὰ δόγματα τῶν ὑλοδοξούντων.

Ὡς παρατηρεῖτε, ἀναγνώσται, καὶ ἐπιστῶ τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τούτου, ἡ νέα αὕτη σχολὴ τοῦ ὕλισμοῦ, ἡ σχολὴ τῶν ψυχώσεων καὶ τῆς φρενοβλαβείας, ἐρείδεται ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως ἐνὸς γεγονότος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀρνούμενου συμπεράσματος.

Ἡ φρενοβλάβεια ἐπαηγάζει πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης. Ἴδού τὸ βεβαιούμενον γεγονός.

Ἄρα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα, ἡ νόησις καὶ ἡ βούλησις, κατὰ τὴν ὕγιάν τοῦ ἀνθρώπου καταστάσιν ἐκπηγάζουσιν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν ἐγκεφαλικὴν ὕλην. Τοιοῦτον εἶνε τὸ συμπέρασμα.

Πρὶν ἐπιληφθῶμεν τῆς λογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀναλύσεως τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων καὶ γεγονότων, ἀναγκαῖον εἶνε ν' ἀκριβώσωμεν ἐὰν μετὰ τῶν παθολόγων ἰατρῶν, καὶ ἰδίᾳ τῶν φρενολόγων, ὑπάρχει ὁμοφωνία ἐπὶ τοῦ γεγονότος καὶ τοῦ συμπεράσματος, τῶν ἀποτελούντων τὰ θεμέλια τοῦ νέου ὕλιστικοῦ οἰκοδομήματος τοῦ Jules Soury, προτεινόμενον ἤδη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν «Ψυχώσεων» ὡς τὸ μέγα τῆς ἀληθείας καὶ σοφίας οἰκοδόμημα.

Οἱ ὑλοδοξοῦντες μᾶς λέγουσι, κρημνίσαι τοὺς νοοὺς καὶ τὰ ἰδρύματα τῆς λατρείας, ἀποβάλλετε ἀπὸ τῆς καρδίας σας πεποιθήσεις καὶ συναισθήματα παντὸς νοοῦ ἰερῶταρα καὶ τιμαλφέστερα, τὴν συνδέουσιν ἡμᾶς ἐνὸρασιν μετὰ τοῦ ἀείρου, τὴν πίστιν καὶ ἀρροσίωσιν εἰς τὰ ἰδεώδη αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ αὐταπαρνη-

σίας, πιστεύσατε ὅτι μία μόνη ὑπάρχει πραγματικότης, ἡ ἡδονὴ τῆς σαρκὸς καὶ ἀπόλαυσις, πιστεύσατε ὅτι ὁ φρονεῖων τὸν ὁμιῶν του καὶ ὁ σπαράσσων τὸν ἰδίον πατέρα, ὅπως λάβῃ τὴν κληρονομίαν του, καὶ ὁ τὴν πατρίδα προδίδων ἀντὶ χρημάτων οὐδόλως διαφέρουσι τῶν ἐξυπηρευόντων τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀφιερώντων τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπαρξιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ὁμιῶν των, διότι καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ τελευταῖοι σύρονται ὁρμηφύτως, δαυλικῶς καὶ μοιραίως, ἀπὸ νόμους μηχανικῶς καὶ ἀσυνειδήτους, οὐδεὶς δ' ἐξ αὐτῶν εἶνε ἄξιος ἐκείνων ἢ τιμωρίας μὴ ὄντων ἐλευθέρων νὰ βαδίσει πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς ἢ ν' ἀποστρέψωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὴν ὁδὸν τοῦ κακούργηματος. Οἱ ἐν Ἑλλάδι ὑλοδοξοῦντες ἰατροὶ δὲν κατέρχονται ἀληθῶς μέχρι τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν τῆς ὑλοδοξίας συνεισῶν καὶ συμπερασμάτων, ὁ δὲ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» πρὸςβέβη, ὅτι αἱ ὕλιστικαὶ θεωρίαι οὐδόλως ἀντιστρατεύονται πρὸς τὴν ἠθικὴν. Ἀλλὰ τί σημαίνουσιν αἱ πεποιθήσεις αὐταὶ ὅπεναντι τῆς διδασκαλίας τοῦ ὕλισμοῦ καταργούσης πᾶσαν ἠθικὴν εὐθύνην; Τί δὲ σημαίνουσιν αἱ παρασιωπήσεις καὶ αἱ διαμαρτυρίαι τῶν μαθητῶν, ὅτε οἱ διδάσκαλοι ὁ Βίχινερ καὶ ὁ Μολεσθὸ καὶ ὁ Feurbach μᾶς διδάσκουσιν ὅτι «ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἀνθρώπου νὰ κάμῃ ὅ,τι δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς φυσικὰς ὁρμὰς καὶ ὁρῆξεις του, διότι ἀγαθὸν εἶνε πᾶν ὅ,τι ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σαρκός, τὸ δὲ κακούργημα φυσικὸν φαινόμενον ἀκαθέκτων καὶ ἀναποδράστων αἰτίων, ἡ δὲ μοιχεία δέσμευσις ἀνθαιρέτος καὶ ἡ ἐξάμβλωσις τοῦ ἐμβρίου φυσικὸν δικαίωμα τῶν γονέων; Προσκαλούμενοι ὅθεν ν' ἀνατρέψωμεν τὰς βάσεις τοῦ ἠθικοῦ ἡμῶν βίου καὶ νὰ παραγκωνίσωμεν πᾶσαν θρησκευτικὴν πεποιθήσιν, νὰ καταδικάσωμεν δὲ καὶ πᾶσας τὰς φιλοσοφικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς δοξασίας, ἐπὶ τῇ βίᾳσι μᾶς παθολογικῆς θεωρίας ἐρειδομένης ἐπὶ ἐνὸς ἀγγελλομένου γεγονότος καὶ ἐπὶ ἐνὸς συμπεράσματος, ὁφείλομεν πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐκζητήσωμεν ἐὰν ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος καὶ τοῦ γεγονότος καὶ τῆς ὕλης θεωρίας ὑπάρχει ὁμοφωνία μετὰ τῶν παθολόγων ἢ τοῦλάχιστον μετὰ τῶν πλειόνων ἢ τῶν διασημοτέρων.

Παρατηρεῖτε, ἀναγνώσται, μετὰ πόσης περι-

σκέψεως προβαίνομεν κατὰ τὴν ἐκζήτησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας. Δὲν ἀντιτείνουμεν θρησκευτικὰς πεποιθήσεις ὅτε μεταφυσικὰς θεωρίας οὔτε ἰδίως γνώμης ἐπὶ ὑποκειμένου ἐφ' οὗ δὲν ἔχομεν ἀρμοδιότητα. Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων», πλὴν τῶν ἰατρικῶν καὶ παθολογικῶν του σκέψεων καὶ διδασκαλιῶν, προβαίνει εἰς ἰδίως ἱστορικὰς καὶ κοινωνιολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς ἐρεῦνας, ἐφαρμοζών δὲ καὶ τὰς ἀποκαλύψεις τῆς νέας σχολῆς ἐπὶ τῆς ποινικῆς νομοθεσίας διαγράφει νέους νομοθετικοὺς καὶ δικαστικοὺς κανόνας πρὸς σύνταξιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν ποινικῶν νόμων. Ἐναντίαν βαδίσας ὁδὸν, προκειμένου νὰ ἐξελέγξω ἰατρικὰς ἐπαγγελίας, ἀνέδραμον εἰς τοὺς ἔχοντας ἀρμοδιότητα περὶ τὴν ἐρευνᾶν καὶ ἐκζήτησιν τοιοῦτων ζητημάτων. Αἱ πηγαι δὲ ἐξ ὧν ἠρξόσθην τὰς σκέψεις καὶ παρατηρήσεις μου εἶνε αἱ ἑξῆς:

1ον. Τὰ μέχρι τοῦ ἔτους τούτου δημοσιευθέντα τῶν διασημοτέρων παθολόγων συγγράμματα.

2ον. Τὰ ἐν τῷ πονήματι τοῦ ἰατροῦ κ. Ἀποστολίδου περὶ «Ψυχώσεων» περιεχόμενα.

3ον. Γινώμαι καὶ ὀδηγία ὡς ἔλαβον κατὰ τὰς ἐμὰς διαλέξεις μετ' ἐπιστημόνων ἐντρίβων ἐπὶ τῶν περὶ παθολογικῆς ψυχολογίας ζητημάτων (α)

Ἐκ τῆς ἐμβροίτουδς μελέτης τῶν πηγῶν τούτων κατέληξα εἰς τὰ ἐπόμενα συμπεράσματα.

Ἐπὶ τῆς διαγνώσεως καὶ τῶν αἰτίων τῶν ψυχικῶν καὶ φρενικῶν νοσημάτων καὶ τῶν περὶ αὐτῶν θεωριῶν οἱ παθολόγοι κατατάσσονται εἰς πέντε σχολὰς, ἐξ ὧν αἱ τέσσαρες ἀποκρούουσι τὰ τῆς σχολῆς τῶν ὑλοδοξούντων καὶ καταδικάζουσι τὰς δοξασίας τοῦ συγγραφέως τῶν «Ψυχώσεων», τῆς παθολογικῆς ψυχολογίας ἐπικυρούσης διὰ τῶν ἐπιφανεστέρων αὐτῆς ἐρημνέων τὰς ἀρχὰς τῆς πνευματικῆς καὶ χριστιανικῆς φιλοσοφίας. Ἴδού αὐταί:

- 1ον. Σχολὴ Σωματικῆ.
- 2ον. Σχολὴ Ψυχικῆ.
- 3ον. Σχολὴ Ψυχο-Σωματικῆ.
- 4ον. Σχολὴ Ψαλευτικῆ.
- 5ον. Σχολὴ Παιραματικῆ.

(α) Ἐπὶ τῶν καθαρῶς παθολογικῶν ζητημάτων τῆς μελέτης ταύτης, ἐξήτησα τὰς συμβουλὰς τοῦ ψυχιατροῦ Canestrini, διευθυντοῦ τοῦ φρενοκομείου Τεργέστης, καὶ τοῦ ἑλλήνου ἰατροῦ Π. Τ. Ζουθιά.

I

ΣΧΟΛΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ

Συμφάνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς σχολῆς ταύτης, τὰ φρενικὰ νοσήματα παράγονται ἀπὸ τὴν τροποποίησιν καὶ ἀνωμαλίαν τῆς ὕφης τῶν ἀνατομικῶν τοῦ ἐγκεφάλου στοιχείων μεταβάλλουσαν τοὺς ὄρους τῆς συνήθους φυσιολογικῆς λειτουργίας τῶν ὄλων κυττάρων ἐξ ὧν σύγκειται. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς σχολῆς ταύτης, ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν ὕλιστῶν καὶ μὴ ἀποδεχόμενοι τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπαρξιν πνευματικῆς δυνάμεως, δοξάζουσιν ὅτι καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις καθ' ὅσας ἡ νεκροψία τῶν φρενοβλαβῶν δὲν ἐβεβαίωσεν ἀλλοίωσιν τινὰ ἢ ἀνωμαλίαν, ἀνατομικὴ ἢ λειτουργικὴ πάθησις θὰ ὑπῆρχε καίτοι μὴ ἀφήσασα ἴχνη ὀρατὰ τῆς ἐπαλθούσης ἀλλοιώσεως. Περὶ τῆς σχολῆς ταύτης ὁμιλήσαμεν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον καὶ θέλομεν ἐκτενῶς ἐνασχοληθῆ περὶ αὐτῆς εἰς τὰς ἐπομένους μελέτας.

II

ΣΧΟΛΗ ΨΥΧΙΚΗ

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς ψυχικῆς σχολῆς δοξάζοντες ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ὄν πνευματικὸν, ἐκδηλούμενον διὰ τοῦ σωματικοῦ ὁργανισμοῦ καὶ ὑπὸ τούτου ἐξυπηρευόμενον, ἀποδεχόμενοι δὲ ἀπολύτως τὰς ἀρχὰς τῆς πνευματικῆς φιλοσοφίας, ἀποδίδουσι τὴν φρενοβλαβίαν καὶ πᾶσαν τῆς διανοίας διατάραξιν εἰς αἰτία ἐπιδρῶντα ἐπὶ τῆς ἀβίου ψυχικῆς ἀρχῆς καὶ ὑποστάσεως. Αἱ νεκροψία καταδεικνύουσιν ὅτι οἱ ἐγκεφαλοὶ τῶν φρενοβλαβῶν τότε μόνον παριστῶσιν ἀλλοιώσεις ὅτε, πλὴν τῆς φρενικῆς νόσου, οἱ πάσχοντες ἐταλαιπωροῦντο καὶ ὑπὸ σωματικῆς. Αἱ ἀνερίθμητοι περιπτώσεις σπουδαίων ψυχικῶν νοσημάτων καθ' ὅσας οὐδεμία παρετηρήθη μετὰ τὴν νεκροψίαν ἐγκεφαλικὴ ἀλλοίωσις καὶ αἱ ἀντίθετοι, καθ' ὅσας παρετηρήθη σπουδαία ἀνατομικὴ ἀνωμαλία ἢ καὶ φθορὰ τοῦ πλεόστου τῆς μυελώδους ὕλης ἀπὸ κρανία ἀτόμου ὕγιως ἐχόντων τὰς φρένας καθ' ὅσον τὸν βίον καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου, εἶνε αἱ ἐπιστημονικαὶ βάσεις τῆς ψυχικῆς σχολῆς. Προϊστάνται ταύτης οἱ ἐπιφανεῖς φρενολόγοι ἰατροὶ Pinel καὶ Esquirol, οὗς ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» χαρακτηρεῖ ὡς «εὐεφ-

γέτας των φρενοβλαβών και δε-
 μελιωτάς της νεωτέρας φρενο-
 λογίας, (60). «Είς πολλά κρανία φρενο-
 βλαβών, γράφει ο Esquirol, ὃν ἡ νόσος ἐπὶ
 πολλά ἐτη διήρκεσε, οὐδεμίαν ἀπήντησα ἀλλοιώ-
 σιν, ἀπειναντίας πολλὰς εἶδον ἀνωμαλίας τῆς
 ἐγκεφαλικῆς ὕλης κρανίων ἀτόμων ὕψους ἐ-
 χόντων τὰς φρένας. Εἰς πολλὰς δὲ περιστάσεις
 ὃ ἐν τῷ κρανίῳ μυελὸς παρουσίαζεν ἔχνη σπου-
 δαίας ἐμπυήσεως καὶ μεγάλης φθορᾶς, χωρὶς
 νὰ παρατηρηθῇ εἰς τὰ ἄτομα μέχρι τοῦ θανά-
 του ἡ ἐλαχίστη διανοητικὴ ἢ ἠθικὴ διατάρα-
 ξις.» (Esquirol: Traité des maladies men-
 tales. Τόμος 1ος Σελ. 110.)

Ἡ ἱστορία τῆς σχολῆς ταύτης παρουσίας
 γεγονὸς ἄξιον μελέτης.

Τινὲς τῶν εἰς αὐτὴν καταταχθέντων παθο-
 λόγων παρατηρήσαντες κατὰ τὰς νεκροψίας
 φρενοβλαβῶν ἐγκεφαλικάς ἀλλοιώσεις μετέστη-
 σαν εἰς τὴν σωματικὴν σχολήν, ἀλλὰ καὶ πάλιν
 ὑπέστρεψαν εἰς τὰς προτέρας δοξασίας των μετὰ
 νέας καὶ πολυχρούτους παρατηρήσεις ἐπικυρού-
 σασ τὰς ἀρχὰς τῆς πνευματικῆς σχολῆς. (62).

III

ΣΧΟΛΗ ΨΥΧΟ-ΣΩΜΑΤΙΚΗ

Οἱ εἰς τὴν σχολὴν ταύτην τασσόμενοι ἀπο-
 δέχονται τὰς ἀρχὰς τῆς σωματικῆς σχολῆς, κα-
 θύσον ὅρα τὰ αἷτια τῶν φρενικῶν νοσημάτων,
 καὶ ἀποδίδουσι τὴν φρενοβλάβειαν εἰς ἀνετο-
 μικάς ἢ λειτουργικάς ἀλλοιώσεις τῆς ἐγκεφα-
 λικῆς ὕλης, ἀλλὰ δοξάζουσι συνάμα, ὅτι ὁ ἔν-
 θρωπος εἶνε ὃν ἐκ δύο συγκείμενον στοιχείων,
 πνευματικῶν καὶ σωματικῶν, ἐξ ὧν τὸ πρῶ-
 τον οὐδέποτε παθαίνεται ἢ μετ' ἀλλάσσεται, κατὰ
 δὲ τὰς φρενικὰς νόσους κακῶς ἐξυπηρετεῖται
 ἀπὸ τὰς σωματικὰς ροπὰς καὶ ἰσχυρότητας δι'
 ὧν ἀντιλαμβάνεται τὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου
 καὶ δι' ὧν ἐκπληρώνει καὶ ἐξατερικνεύει τὰς
 ψυχικὰς ἐνεργείας.

Οἱ τῆς σχολῆς ταύτης παραδέχονται τὸ γε-
 γονὸς ἐφ' οὗ οἱ ὑλισταὶ παθολόγοι στηρίζουσι
 τὰς δοξασίας των, τὴν κατὰ τὰς ψυχώσεις καὶ
 τὴν φρενοβλάβειαν τροποποίησιν τῆς ἐγκεφα-
 λικῆς ὕλης, ἀλλ' ἀποκρούουσι τὸ ἐκ τοῦ γεγο-
 νότος ἀρνούμενον συμπέρασμα. Ἡ ἐκ τῆς ἀλλοιώ-
 σεως τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης πηγάζουσα νοητικὴ
 διατάραξις καταδεικνύει τὴν σύμπραξιν τοῦ

σωματικοῦ μετὰ τοῦ πνευματικοῦ στοιχείου,
 ἀλλ' οὐδόλως ἀποκλείει τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τοῦ
 ἀνθρώπου ψυχικῆς δυνάμεως ἄνευ τῆς ὁποίας
 δὲν δύναται νὰ ἐκπηγάσῃ νοητικὰ καὶ ἠθικὰ
 φαινόμενα. (Albert Lemoine. L' aliéné de-
 vant la science. Ravaisson. Φιλοσοφία τοῦ
 19ου αἰῶνος § 29.)

IV

ΕΚΑΒΚΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Οἱ παθολόγοι τῆς ἐκλεκτικῆς σχολῆς παρα-
 δεχόμενοι ἀπολύτως τὴν δυαδικὴν δοξασίαν,
 καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος σύγκειται ἐκ τῆς ἐνώσεως
 δύο στοιχείων, ἀνομολογοῦσιν ὅτι ἀποβαίνει
 ἀδύνατον εἰς τὴν ἐπιστήμην νὰ ὁρίσῃ τοὺς
 τρόπους καθ' οὓς συλλειτουργοῦσιν αἱ δύο ἀρ-
 χαί, ἐξ ὧν παράγεται ὁ νοητικὸς καὶ ἠθικὸς
 βίος. Τῆς συλλειτουργίας δὲ τῶν δύο ἀρχῶν
 ἀποδεικνυομένης ἐκ τῶν γεγονότων καὶ ἀπο-
 τελεσμάτων ἐπιτετα, ὅτι πᾶσα τῆς πνευματικῆς
 ἀρχῆς διατάραξις ὡς καὶ πᾶσα ἀλλοίωσις τῆς
 σωματικῆς ἐπιδορᾷ ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῆς προ-
 κυπούσης ἐκ τοῦ συνδέσμου τῶν πνευματι-
 κῶν καὶ σωματικῶν στοιχείων, τὰ δὲ φρενικὰ
 νοσήματα ἐκπηγάζουσιν ὅτε μὲν ἀπὸ ἀλλοιώ-
 σεως τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης ὅτε δὲ ἀπὸ διατα-
 ράξεως τῆς αὐτοῦ ψυχῆς καὶ δυνάμεως. Οἱ ὀπα-
 δοὶ τῆς σχολῆς ταύτης διαφωτίζουσι τὰς ιδέας
 των διὰ τοῦ ὑποδείγματος τῆς παραγομένης με-
 λωδίας ἐκ παιζομένου κλειδοκυμβάλου. Ἡ ἁρ-
 μονία ἐκπηγάζει ἀπὸ τὰς δονήσεις τῶν χορδῶν
 τοῦ ὄργανου ἀνταποκρινόμενας πρὸς τὰς ἐναρ-
 μονίους κινήσεις καὶ διευθύνσεις τοῦ παιζον-
 τος. Ἐὰν αἱ χορδαὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου δὲν
 εἶνε καταλλήλως τεταμέναι, ἢ ἐὰν αἱ διδόμε-
 ναι πλήξεις ὑπὸ τοῦ παιζοντος δὲν εἶνε ἐναρ-
 μόνιοι, οἱ παραγόμενοι ἤχοι εἶνε ἀνώμαλοι καὶ
 οὐδεμίαν ἐμποιοῦσιν εὐάρεστον ἐντύπωσιν εἰς
 τοὺς ἀκροαμένους. Ὁ Falret ἐν τῷ συγγράμ-
 ματι αὐτοῦ, «περὶ Ψυχικῶν Νοσημάτων» διε-
 τύπωσεν ὡς εἴη τὰς ἀρχὰς τῆς ἐκλεκτικῆς σχο-
 λῆς εἰς ἣν καὶ αὐτὸς κατετάχθη. «Ἀναγνωρί-
 ζομεν μετὰ τῶν πλείστων ἀνθρώπων ὅτι ὁ ἄν-
 θρωπος ἐκπληρώνει τὸ ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀπο-
 λόγων ἀρχαιοτέρον καὶ νεωτέ-
 ρον ὅτι ὁ ἄνθρωπος σύγκειται ἐκ δύο στοι-
 χείων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀδύνατον
 δὲ εἶνε, εἴτε ἐν φυσιολογικῇ εἴτε ἐν παθολο-
 γικῇ καταστάσει, νὰ ὑπάρξῃ ψυχολογικὸν φαι-

νόμενον ὅρα νὰ μὴ παρήχθῃ ἐκ τῆς ταυτο-
 χρόνου ἐνεργείας τῶν δύο τούτων στοιχείων.
 Ἡ ἐγκεφαλικὴ λειτουργία διαφέρει πασῶν τῶν
 ἄλλων λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπινου ὄργανι-
 σμοῦ, ὃ δὲ οὐσιώδης αὐτῆς χαρακτὴρ ἐγκρίεται
 εἰς τὴν παρεύρεσιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς συν-
 ειδήσεως παρατηρούσης ἑαυτὴν καὶ κρινούσης
 τὰ ἑαυτῆς καὶ ἀφ' ἑαυτῆς διευθυνομένης. Ἐκ
 τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος
 καὶ τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ὄργανισμοῦ ἐκπηγάζει νέα
 λειτουργία συνδεομένη μετ' ὅλου τοῦ σώματος
 διὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἔχουσα τοὺς ἰδί-
 οὺς αὐτῆς νόμους καὶ ὅρους τῆς ἐξελίξεως,
 συμφώνως πρὸς τὴν διπλὴν φύσιν τῆς ἀρχῆς
 καὶ ὑποστάσεως αὐτῆς».

Ὁ καθηγητὴς τῆς ψυχολογικῆς παθολογίας
 (Castle εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ, «περὶ Πνευ-
 ματικῆς Φρενολογίας», διαπραγματεύεται κατ'
 ἑκτασιν τὰ περὶ τοῦ συνδέσμου τῶν ἐνεργειῶν
 τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἀρνούμενος
 τὰς σκέψεις του ἐκ τῶν φρενικῶν νοσημάτων.
 Τὰ γεγονότα, λέγει ὁ Castle, μᾶς ὡδηροῦσιν
 εἰς τὴν ἀκριβέσιν τῆς ἀληθείας περὶ τῆς ἐν
 ἡμῖν αὐτοῦ δυνάμεως, ἣς ἄνευ ψυχικὰ φαινό-
 μενα δὲν εἶδύνατο νὰ παραχθῶσιν, ἀλλ' ὁ τρό-
 πος καθ' ὃν συλλειτουργεῖ τὸ πνεῦμα μετὰ τοῦ
 ἐγκεφάλου μᾶς εἶνε ἔγνωστος, ὡς μᾶς εἶνε ἔ-
 γνωστοὶ οἱ τρόποι καθ' οὓς ἐνεργεῖ τὸ φῶς
 πρὸς παραγωγὴν φωταίνης ἀκτίνος ἢ ὁ στόμα-
 χος κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς πέψεως. Ὁ ἐγ-
 κέφαλος εἶνε βεβαίως τὸ ὄργανον τοῦ πνεύμα-
 τος. Ἄντι εἶνε ἡ θεμελιώδης ἀλήθεια τῆς φρε-
 νολογικῆς ἐπιστήμης, αἱ δὲ πολυεταῖς καὶ πο-
 λύπλοκοι ἐνέργειαι τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης οὐ-
 δόλως ἀντιστρατεύονται πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς
 ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἀποτελοῦσης καὶ τὴν
 ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας αὐτῆς. (Phrenologie
 Spirit: Σελ. 30. 336.)

Ὁ ἐπιφανὴς μεταξὺ τῶν παθολόγων τῆς Ἰ-
 ταλίας Λέουρα, ἀναλύων διὰ μακρῶν τὰς δο-
 ξασίας τῶν διαφόρων σχολῶν, συντάσσεται μετὰ
 τῶν ὀπαδῶν τῆς ἐκλεκτικῆς. «Ἡ προσωπικότης
 τοῦ ἀνθρώπου σύγκειται ἀναμφιβόλως ἐκ δύο
 στοιχείων, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης, εἰς δὲ
 τὴν σημερινὴν τῶν γνώσεων ἡμῶν κατάστασιν
 πρέπει ν' ἀποδεχθῶμεν ὅτι ἡ φρενοβλάβεια
 προσβάλλει ἀμφοτέρω τὰ στοιχεῖα. Πρὸ παντὸς
 ἄλλου θεωρῶ ὡς ἀναμφισβήτητον τὴν ἐν ἡμῖν

ὑπαρξίν πνευματικῆς δυνάμεως διοικούσης τὰ
 ψυχικὰ φαινόμενα, διακρινομένης μὲν ἀλλὰ μὴ
 ἀποχωριζομένης ἀπὸ τὴν σωματικὴν ὕλην ἐξ
 ἣς ὑπηρετεῖται. Αἱ ὑφιστάμεναι σχέσεις μεταξὺ
 τῶν δύο στοιχείων εἶνε βεβαίως μυστηριώδεις,
 ἀλλ' εἶνε ἀναμφήριστον ὅτι ὁ ἐγκέφαλος εἶνε
 ὁ ὅρος ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ αἷτιον καὶ ἡ πηγὴ τοῦ
 λογισμοῦ.» (Medicina Legale Σελ. 525 καὶ
 ἀκολ.)

V

ΣΧΟΛΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ

Ἡ σχολὴ αὕτη διακρίνεται διὰ τὴν περίσκε-
 ψιν μετ' ἣς διαπραγματεύεται τὰ φιλοσοφικά
 καὶ μεταφυσικά ζητήματα ὅσα σχετίζονται μετὰ
 τῶν νοσολογικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν μέσῳ τῆς
 συγκρούσεως τῶν δοξασίων τῶν παθολόγων
 καὶ τῶν ἀντιθέτων ἐξαγομένων τῶν ἐπιστημο-
 νικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐκζητήσεων καὶ ἐν μέσῳ
 τοῦ σκότους τῶν παθολογικῶν εἰκασίων, οἱ
 σοφοὶ παρατηρηταὶ τῆς θετικῆς σχολῆς κρι-
 νουσι τολμηρῶν καὶ παράλογον πᾶσαν περὶ τῆς
 οὐσίας τῶν ψυχικῶν φαινομένων βεβαίωσιν.
 Ἀποφαινώμενοι περὶ τοῦ στενοῦ συνδέσμου
 τῶν ὄργανικῶν τοῦ ἐγκεφάλου συνθηκῶν μετὰ
 τῶν πνευματικῶν γεγονότων, ἀνομολογοῦσι
 συγκρούως καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐξηγήσεως αὐ-
 τῶν διὰ τῶν μηχανικῶν τῆς ὕλης κινήσεων ἢ
 τοῦλάχιστον ἀφίστανται πάσης ἐρεύνης ἐπὶ τῆς
 πρώτης αὐτῶν ἀρχῆς ὡς διαφενούσης τὴν
 σφαῖραν τῶν παθολογικῶν καὶ φυσιολογικῶν
 ἐπιστημῶν, ἀναγομένης δὲ εἰς τὸν κύκλον τῶν
 φιλοσοφικῶν καὶ μεταφυσικῶν ἐκζητήσεων καὶ
 μελετῶν.

Ὁ διωρημότερος τῶν Γερμανῶν φρενολόγων
 Krafft Ebing, προσκληθεὶς ἐσχάτως νὰ κα-
 θέξῃ τὴν ἔδραν τῶν νευρικῶν νοσημάτων εἰς
 τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης, ἔκρισεν ὡς ἐ-
 ξῆς τὰς σχέσεις τῆς ψυχολογικῆς παθολογίας
 μετὰ τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν εἰς τὸ κατὰ
 τὸ ἔτος τοῦτο δημοσιευθὲν περὶ «Ψυχιατρίας»
 σύγγραμμά του.

«Τὸ ζήτημα περὶ τῆς οὐσίας τῶν ψυχικῶν
 ἐνεργειῶν ἔχει ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν μεταφυσικὴν
 μᾶλλον ἢ παθολογικὴν σπουδαιότητα
 καθόσον ἡ ψυχιατρία περιοριζομένη ἐντὸς τῶν
 ὁρίων φυσικῆς ἐπιστήμης ἐφαρμόζει τὴν πει-
 ραματικὴν μέθοδον. Ἐνώπιον τῆς ἡμετέρας συν-
 ειδήσεως καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς μελέτης, παρὶ-

σταυται ἀποδείξεις ἀναρίθμητοι καταδεικνύουσιν τὸν ὑπὸστάντων σύνδεσμον μεταξύ τῆς ζωικῆς καὶ τῆς ψυχικῆς σφαίρας. Ἄλλ' ἐπιστημονικὴν ἐξήγησιν τοῦ δεσμοῦ τούτου οὐτε ἡ πνευματικὴ οὐτε ἡ ὑλιστικὴ φιλοσοφία παρέχει ἡμῖν, τὸ δ' αἴνigma περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν σκεπτόμεθα ἔνευ τῆς ἐνεργείας ἐνσωμάτου τινὸς οὐσίας ἢ ἔνευ τῆς συνεργείας ἀύλου τινὸς δυνάμεως μένει κἀντοτε ἄλυτον. Ἐν τῷ αὐτῷ θέσει πραγμάτων, ἀπάρχοντες πάσης ἐξουσίας τοῦ ζητήματος μεταξὺ πνευματισμοῦ καὶ ὑλισμοῦ, ὑποβάλλομεν εἰς τὰς παθολογικὰς μελέτας καὶ ἐκζητήσεις μας τοὺς καθορισμοὺς τῶν νόμων τῶν ψυχικῶν φαινομένων ὡς ὁ φυσιοδίφης μελετᾷ τοὺς νόμους τοῦ γαλιανισμοῦ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ ὁποῦ οὐδὲν γινώσκων περιορίζεται εἰς ἀπλᾶς ὑποθέσεις καὶ εἰκασίας. Ἔργον τῆς μεταφυσικῆς εἶνε νὰ ὁρίσῃ τὰ περὶ τῆς ὑποστάσεως ἀύλου καὶ ἀσωμάτου ψυχῆς, ἡμεῖς δὲ τὰ πράγματα παρατηροῦντες ἐμπειρικῶς, προβαίνομεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ψυχικῶν γεγονότων μέχρι τοῦ σημείου εἰς ὃ παρίστανται εἰς ἡμᾶς ὡς ζωικὰ φαινόμενα. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ζήτημα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς διαφεύγει ὅλως τὴν ἀρμοδιότητα τῶν θετικῶν καὶ ἐμπειρικῶν ἐπιστημῶν.

VII

Ἀρχόμενος τῆς μελέτης ταύτης εἶπον, ὅτι ἡ σχολὴ τῶν ψυχώσεων προτείνει ἡμῖν τὸν ὑλισμὸν ὡς φιλοσοφικὴν ἀλήθειαν ἐρειδομένην ἐπὶ ἐνὸς γεγονότος καὶ ἐπὶ ἐνὸς παθολογικοῦ συμπεράσματος. Πᾶν ψυχικὸν νόσημα ἐκπηγάζει ἀπὸ ἀνατομικῆν τινα ἢ λειτουργικῆν τοῦ ἐγκεφάλου ἀλλοίωσιν. Τοῦτο εἶνε τὸ γεγονός, τὸ δὲ συμπέρασμα τὸ ἐπόμενον. Ἀπὸ τὴν βεβαίωσιν τοῦ παθολογικοῦ γεγονότος συνάγεται ὅτι ἡ πηγὴ πάσης πνευματικῆς ἐνεργείας εἶνε ἀπώγασμα τῶν δυνάμεων τῶν κυττάρων καὶ ὀλικῶν μορίων τοῦ ἐγκεφάλου, μηδεμίαν πνευματικῆς ἀρχῆς συλλειτουργούσης ἢ προϊσταμένης. Γεγονὸς δὲ καὶ συμπέρασμα διδάσκονται ἡμῖν ἐν ὀνόματι τῆς παθολογικῆς ψυχολογίας. Καὶ ἤδη γνωρίζομεν τίς εἶνε ἡ κατάστασις τοῦ κλάδου τούτου τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν.

Οἱ παθολόγοι τῆς ψυχικῆς σχολῆς, ἐν οἷς ὁ διάσημος Esquirol, ἀρνοῦνται τὸ γεγονός καὶ διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ συμπεράσματος, οἱ

δὲ τῆς ψυχο-σωματικῆς ἀποδέχονται μὲν τὸ γεγονός ἀλλὰ δοξάζοντες ὅτι ἡ πηγὴ τῶν ψυχικῶν φαινομένων εἶνε πνευματικὴ ἀποκρούουσι τὸ συμπέρασμα, οἱ δὲ τῆς ἐκλεκτικῆς σχολῆς, ἀνομολογοῦντες τὸ ἄυλον τῆς ψυχῆς, ἀποκρούουσι τὸ γεγονός δοξάζοντες ὅτι τὰ φρενικὰ νοσήματα ἐκπηγάζουσιν ὅτε μὲν ἀπὸ σωματικῆν ὅτε δὲ ἀπὸ πνευματικῆν διατάραξιν, οἱ δὲ τῆς θετικῆς καὶ πειραματικῆς μᾶς παραπέμπουσιν εἰς τὰς φιλοσοφικὰς ἐπιστήμας κηρύσσοντες τὰς φυσιολογικὰς καὶ νοσολογικὰς ἐκζητήσεις ὡς μὴ δυναμένας νὰ ἐπιλύσωσι τὰ περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς ἐπεγερόμενα προβλήματα.

Ἐν μέσῳ δὲ τῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἐπιστημονικῶν συγκρούσεων καὶ διαμαχομένων δοξασίων, δὲν ἔλειψαν αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ σοφαὶ παρατηρήσεις ἐξόχων ἱατρῶν ἀπευθυνόμεναι πρὸς τοὺς συναδέλφους, ὅσοι διδάσκοντες ὡς ἀλήθειαν δοξασίαν τινὰ τῆς μᾶς ἢ τῆς ἄλλης σχολῆς προβαίνουσιν ἐπὶ αὐτῆς εἰς τὴν ἐποικοδόμησιν φιλοσοφικῶν καὶ ἀντιφρασευτικῶν συστημάτων καὶ διδασκαλιῶν. «Προσέξατε, λέγει ὁ ἐπιφανὴς καθηγητὴς τῆς Ἱατροδικαστικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τορίνου, προσέξατε ὅτι κατὰ τὴν μελέτην τοῦ ψυχικοῦ βίου ἐπεγείρονται δυσκολαί, ἐναντιότητες, διαμαχομέναι δοξασίαι, ἀντιφάσεις, μυστηριώδη γεγονότα καὶ φαινόμενα ἐπιβάλλοντα εἰς τὸν ἐπιστήμονα τὸ καθήκον πολλῆς περισκέψεως κατὰ τὴν πρόστασιν νέων θεωριῶν, προτεινομένων ὡς ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν ἐν μέσῳ τοῦ καλύτερου σκοπῆτος πάντα τὰ σχετικὰ ζητήματα.» (Ἱατροδικαστικὴ Λέοντα Σελ. 532).

«Συνάδελφοι, ἔλεγε ὁ Χοϊβνερ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ὑλιστὰς ἱατροὺς, πρὶν διδάξωμεν τὰς φιλοσοφικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ φρασευτικὰς συνεπειὰς τῶν νοσολογικῶν μας θεωριῶν, δὲν ἔπρεπε νὰ ὁρίσωμεν πρότερον τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν ἐφ' ἧς οὐδὲν θετικὸν γνωρίζομεν; Συζητοῦντες καὶ διαμαχομένοι ἐπὶ τῶν αἰτίων τῶν ψυχικῶν νοσημάτων, δυνάμεθα ἄρα γε νὰ προτεινώμεν ἐν ὀνόματι τῆς μᾶς ἢ τῆς ἄλλης δοξασίας τὴν λύσιν προβλημάτων συνεχομένων πρὸς τὸν ἠθικὸν βίον;» (Force et Matière. Κεφ. I.)

Καὶ μὴ νομίσητε ἀναγνώσται ὅτι οἱ τὴν ἐπιστήμην ἐπικαλούμενοι ὑλισταὶ ἢ ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» διαμφισβητοῦσι τὴν

πληθὺν τῶν ἀντιθέτων δοξασίων καὶ συστημάτων, ἢ τὸ ἐπιφανὲς τῆς ἐπιστημονικῆς περιπέτης τῶν παθολόγων τῆς ἐκλεκτικῆς καὶ πειραματικῆς σχολῆς. Εἰς τὰς συγγραφάς των, καὶ δι' εἰς τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν, ἀναφέρουσι τὰς διαμαχομένας γνώμας καὶ ἀνομολογοῦσι τὴν ὑπόστασιν πολλῶν καὶ ἀντιθέτων συστημάτων, ἀλλὰ μετὰ τὸσάυτης ἐλαφρότητος παραγκονίζουσι τὰς ἐπαγγελίας τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς ψυχολογικῆς παθολογίας, οὕτω πῶς δ' ἐκθέτουσι καὶ συγχέουσι τὰς ἀντιμαχομένας γνώμας καὶ δοξασίας, ὥστε ὁ ἀναγινώσκων, ἐὰν δὲν εἶνε ἐντριβὴς ἐπὶ τῶν προκειμένων ζητημάτων καὶ συζητήσεων, ἔγεται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐν μέσῳ τῶν ἀντιθέτων καὶ συγκρούσιμων θεωριῶν αἱ τῆς σωματικῆς καὶ ὑλιστικῆς σχολῆς εἶνε αἱ ἐπικρατέστεραι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἢ εἶνε ἀνάξια σπουδαίας συζητήσεως ἢ ἀποτελοῦσιν ἀποχρώσεις ἐπὶ δευτερευόντων καὶ ἐπουσιωδῶν ζητημάτων!

Τὴν σύγχυσιν ταύτην θεὰ διασκεδάσωμεν, ὀδηγούμενοι δὲ ἀπὸ τοὺς ζῶντας φαστήρας τῆς ἐπιστήμης θεὰ καταδείξωμεν ὅτι βαθὺν σκοπὸς ἐπικαλύπτει τὴν ἀνατομικὴν τοῦ ἐγκεφάλου διασκευὴν καὶ βαθύτερον τὰς φυσιολογικὰς αὐτοῦ λειτουργίας, ἐκκίροντες δὲ καὶ τὴν βαθύτατην ἀμάθειαν εἰς ἣν δικάεται ἡ παθολογικὴ ψυχολογία θεὰ καταδείξωμεν, ἡλίου φαιετότερον, ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τῆς νέας τοῦ ὑλισμοῦ σχολῆς ἐπαγγέλλονται νὰ διαφωτίσωσι τὰ σπουδαιότατα τῶν προβλημάτων διὰ τοῦ ἐπικαλύπτουτος ζοφεροῦ σκοπῆτος τὴν φύσιν τῶν νευρικῶν παθήσεων, ἐπιλαμβάνονται δὲ τῆς λύσεως τῶν φρασευτικῶν καὶ ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων ἐφαρμύζοντες ὡς ἀνεμφηρίστους ἀληθείας παθολογικὰς δοξασίας ἐξελεγχθείσας ψευδεῖς καὶ ἀποκρουόμενας ὑπὸ τῶν κρατίστων παθολόγων καὶ ψυχιατρῶν.

Καὶ ἤδη προπαρασκευασθέντος τοῦ πεδίου τῆς συζητήσεως, ὀδηγούμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἀρμοδιωτέρων ἐρμηνοῶν τῆς παθολογικῆς ψυχολογίας καὶ ἀρνούμενος δύναιμι καὶ θάρρος ἐκ τῶν συμπερασμάτων εἰς ἃ κατέληξα μετὰ πολλυχρόνους ἐκζητήσεις καὶ μελέτας, θέλω ἐπιχειρήσει τὴν ἐκ βάθρων ἀνατροπὴν τοῦ σαθροῦ τῶν «Ψυχώσεων» οἰκοδομήματος. Ἄφετέ μοι δὲ τόρα ἐπὶ μικρὸν ἐλευθέραν τὴν φωνὴν τῆς καρδίας πιεζομένης ὑπὸ τὸ βάρος

τῆς ἐπεγερομένης βαρυνθείας, ἀπέναντι τῆς γενομένης ἀποπειρᾶς πρὸς ἀποπλάνησιν τῆς συνειδήσεως τῶν λαῶν καὶ πρὸς διασάλευσιν τῆς βάσεως πάσης ἠθικότητος καὶ παντὸς γενναίου καὶ ὑψηλοῦ φρονήματος.

VIII

Ἐπιχειρήσαντες οἱ ὀλοδοξοῦντες τὸ ἔργον τῆς ἐπισκοπίσεως τῆς σοφίας τῶν ἡμετέρων προγόνων, τῆς διαταράξεως τῶν φρασευτικῶν τῶν λαῶν συναισθημάτων καὶ τοῦ ἐξανδραποδισμοῦ τῆς διανοίας τῆς νεότητος εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ὕλης καὶ τοῦ αὐτοματισμοῦ, ἀδιαφοροῦμεν, λέγουσι, διὰ τὰ ἀποτελέσματα, ἀρκεῖ ὅτι ἐκπηρετοῦμεν τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν. Καὶ ὅτι μὲν ἀδιαφορεῖτε διὰ τὰ ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀποτελέσματα τοῦτο γνωρίζομεν, διότι ἔγκειται εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῶν ἀρχῶν τῆς ὀλοδοξίας, ἀλλ' ὅτι παρίστασθε ὡς οἱ μόνοι κάτοχοι καὶ ὑπερέται τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, ὅτε μᾶς λέγετε ὅτι ψεύσαντες τὴν ἐγκρατικὴν ὕλην ἀνεύρετε ἐν αὐτῇ σωματικὴν ἀρχὴν διασκεπτομένην καὶ δημιουργοῦσαν πνευματικὸν κόσμον, συναποθνήσκουσαν δὲ καὶ συνθραπτομένην μετὰ τοῦ σώματος, ὅτε, ὑπερηδῶντες τὰ ὄρια καὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν πειραματικῶν ἐκζητήσεων, μᾶς προσκαλεῖτε ν' ἀποσβέσωμεν τὰ διαθερμαίνοντα τὴν καρδίαν μας αἰσθήματα καὶ ἀποβάλλοντες τὰς δοξασίας τῶν προγόνων καὶ τὰ δόγματα τῶν πατέρων ν' ἀπολιθώσωμεν τὴν ψυχὴν καὶ νὰ φρονέσωμεν πᾶσαν πεποθήσιν εἰρήνης καὶ ἐλπίδος καὶ ἐγκρατείας κατὰ τὴν ἐπιτέλειαν τοῦ καθήκοντος ἐν μέσῳ τῶν τοῦ βίου δεινῶν, τότε δι' τότε καὶ δικαίωμα ἔχομεν καὶ καθήκον ν' ἀπαιτήσωμεν λόγον τῶν βεβαιώσεων σας, δημοσίᾳ δὲ νὰ ἐλέγξωμεν τὸ ἀνυπόστατον καὶ πλημμελὲς αὐτῶν. Τότε ἐπιβάλλεται τὸ καθήκον εἰς πάντας ἡμᾶς νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν μαρτυρίαν καὶ τὰ φῶτα τῶν ἐπιστημόνων καὶ δι' αὐτῶν νὰ προασπίσωμεν τὴν συνειδήσιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν φρονημάτων τῆς νεότητος, καὶ τότε ὀφείλομεν νὰ εἰπωμεν ὑμῖν παρηγοίε, πλανᾶσθε καὶ πλανώμενοι ἐργάζεσθε πρὸς ἀποπλάνησιν τῶν ἀπλουστέρων, ἐπιχειροῦντες τὴν λύσιν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ φρασευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων διὰ τῆς παθολογικῆς ψυχολογίας, εἰς ἣν ἐπικρατεῖ

προσώπων, με βλον δε το κύρος, το όποιον εμπνέει μόνη ή συναίσθησις του βεβαίου θριάμβου και της ασφαλούς νίκης, απευθυνθείς προς τους τεθλιμμένους και περιδεείς μαθητές του είπε αυτοίς : « εν τω κόσμω θλίψιν έχετε· αλλά θαρσείτε, εγω νενίκηκα τον κόσμον.»

Το θάρρος τοϋτο εν τη πεποιθήσει ταύτη ενέπνευσε τους αποστόλους. Η οικουμένη βλη ήτον έχθρά προς αυτούς· αι δυνάμεις βλαι του αρχαίου κόσμου ήσαν εναντία προς αυτούς. Το κήρυγμα των υπεδέχθησαν μυκτηρισμοί, διώξεις, θυσίαι, μαρτύρια. Άνθρωποι σκεπτόμενοι ός σκέπτονται οι άνθρωποι του κόσμου τούτου, οι μη βλέποντες υπέρθεν των παρουσιαζομένων εμποδίων τεινομένην την πανσθενή χείρα του Θεού, άνθρωποι τοιοϋτοι θ' άπηλάζοντο ταχέως ή, όπως είπω άκριβέστερον, δέν θ' ανέλαμβανον κών όν αυτοί ανέλαβον άγώνα. Άλλ' οι άποστολοι ούτε έκωλύθησαν να τον αναλάβωσιν ούτε αναλαβόντες άπηλάπισθησαν. Έν μέσω των δεινοτέρων δυσχερειών, εν μέσω των φοβερωτέρων παθημάτων, και εν φυλακή τιθέμενοι, και, έτι πλέον, εις θάνατον άγόμενοι, δέν έλοφύροντο, δέν έδειλίωσαν, δέν έκυπτον, δέν προσελίπαρον. Ένω τδ μέτωπόν των κατηγλάζεν ό στέφανος του μαρτυρίου, εις τδ βλέμμα των εξέλαμπεν ή πεποίθησις του θριάμβου και της νίκης. Τδν άγώνα δέν κρίνουν αι προσωριναι περιπέτειαι, άλλ' ή έκβασις αϋτου. Η έκβασις δε αϋτη ήτο άναμφίβολος. Ητο υπέρ του Ιησού, ήτο άρα και υπέρ αϋτων. Έν τοις ώσιν αϋτων, εν τη διανοία αϋτων, εν τη καρδιά αϋτων, είχαν πάντοτε τους λόγους τούτους: εν τω κόσμω θλίψιν έχετε· αλλά θαρσείτε, εγω νενίκηκα τον κόσμον.

«Υπό Ιουδαίων πεντάκις τρισσαράκοντα παρά μίαν έλαβον, τρις έρραβδίσθη, άπαξ έλιθάσθη, τρις ένενάγησα, νυχθήμερον εν τω βυθώ πεποήκα· όδοικορίας πολλάκις, κινδύνους ποταμών, κινδύνους ληστών, κινδύνους εν γένους, κινδύνους εξ έθνών, κινδύνους εν πόλει, κινδύνους εν έρημία, κινδύνους εν θαλάσση, κινδύνους εν ψευδαδέλοις· εν κόπω και μόχθω, εν άγρυπνίαις πολλάκις, εν λιμώ και δίψει, εν ηστέλαις πολλάκις, εν ψύχει και γυμνάσει.»

Ίδού πώς διέφραεν ή ζωή του Παύλου, χωρίς εν τούτοις ν' άπελπισθή, χωρίς μάλιστα να έλαττωθή μηδ' επ' ελάχιστον το θάρρος του. Έν μέσω της άδοξίας διέβλεπε την δόξαν, εν μέσω των κινδύνων του θανάτου διέβλεπε την ζωήν και την ενίσχυσιν της χριστιανικής ιδέας, εν μέσω της θυσίωσης εις τα είδωλα ανθρωπότητος, της άμειλίχως διακούσης τον χριστιανισμόν, διέβλεπε αϋτός την ανθρωπότητα όλην γουυπετοϋσαν πρδ του Σταυρου. Πιστεύων ήλιψε, και έλπίζων έθάρρει, και

θαρρδών έκραταιούτο, και κραταιούμενος ήγωνίζετο, πεποήδως εις την νίκην και υπό την σημαίαν Έκεινου, όστις είπεν : Έν τω κόσμω θλίψιν έχετε· αλλά θαρσείτε, εγω νενίκηκα τον κόσμον.

Οι λόγοι οϋτοι του Ιησού πρέπει να έγραρχθώσιν εν ταίς καρδίαις βλων των χριστιανών, να θερμάνωσιν αϋτάς, να εμπνεύσωσιν αϋτάς, να κραταιώσωσιν αϋτάς. «Όπως εν άλλοις δεινοίς χρόνοις άνεδείξαν θαρραλέους του καθήκοντος μαχητάς, τοιουτωτρόπως και σήμερα αυτοί δύνανται να εμπάλωσιν εν ήμιν την έλπίδα και να εμπνεύσωσιν ήμιν το θάρρος, όπως έργασθώμεν τελεσφόρως υπέρ της θρησκευτικής και ήθικης ήμδν άνακαινίσεως. Το Έθνος ήμδν έστάσασιν ήμέραις πονηράι· ή θρησκεία δέν έξασκει την ευεργετικήν και σωτηρίαν αϋτής έπιρροήν, δέν άποκαθαίρει τάς καρδίας, δέν άριάζει τάς συνειδήσεις, δέν έξαργίζει τάς ψυχάς. Οι άνθρωποι, έρωσται συνήθως και φίλαντοι, δέν εινε οι άνθρωποι του νόμου της εν Χριστώ άδελφότητος και άγάπης· οι νέοι και αι νεάνιδες δέν ανατρέφονται ως τέκνα του Κυριου, εν εύσεβεία, εν κοσμιότητι, εν σεμνότητι και χρηστότητι· ή πολιτεία δέν κατανόησεν ότι ό ενεργών και ζών χριστιανισμός συμβάλλει εις την πολιτικήν άρετήν, εγκατέλιπε δ' έπονειδίστως τον κλήρον εις την άδελιότητά του και ώλιγώρησεν άστέρως της προσηκούσης εν τοις σχολείοις θρησκευτικής παιδεύσεως, λησμονήσασα άσυγγνώστως ότι αϋτό το Σύνταγμα άναγνωρίζει κεφαλήν του ήμετέρου Έθνους τον Ιησούν Χριστόν· λησμονοί δέ του άμάμου, του άσπίλου Ιησού, τυρβάζουσι περί άλλα σπουδαιότερα, λησμονήσαντες ότι οϋδέν άλλο εινε ή ποιμένες των ψυχών.

Πρδ τοιαύτης ζοφεράς εικόνας, πρδ τοιαύτης οικτρδς καταστάσεως, εις έαυτόν τις άφιόμενος και εις τάς ανθρωπίνους μόνον δυνάμεις, δέν εινε δυνατόν ή ν' άπογοητευθή, ν' άποκαρτερήσθ, ν' άπελπισθή. Τίς θά πολεμήσθ την θρησκευτικήν αϋτήν νύκρωςιν, τίς θ' άποσειση την ήθικην αϋτήν νύκρωςιν, τίς θ' άναστηλώσθ τα εύγενή ιδεώδη, τίς θ' άδόση σάρκα και όστα εις νέον, χριστιανικόν βίον; τίς θ' άσίσθ θά είπη εις τδ άγαθόν, νικηκα και βεσίσθ; τίς; Μόνος εις, ό ειπών: Έν τω κόσμω θλίψιν έχετε· αλλά θαρσείτε, εγω νενίκηκα τον κόσμον.

Όσον οικτρδς και άν έχουσι τα παρ' ήμιν, τί θμως εινε ή οικτρότης αϋτη άπέναντι της άπέλπισδος καταστάσεως της ανθρωπότητος κατά την εμφάνισιν του χριστιανισμού; Και θμως ό αρχαίος κόσμος ήττήθη, και θμως ό χριστιανισμός ένίκησεν. Ένίκησε, διότι έξήλθε νικών και ένα νικήσθ, ένίκησε διότι τδ κήρυγμα του άνδειξε κήρυκας θερμοδς και δι' αϋτων άνέ-

φλεξε τάς καρδίας των ανθρώπων και κατέκλυσε τον κόσμον της μορίας και της διαφθοράς.

Τινα σήμεραν άπελπισθώμεν, έπρεπεν ό χριστιανισμός να έδρα ως έδρασε δια των γνησίωv όπαδών του, ή δε δρδσις του αϋτη να παρήρχετο άγονος, άν τοϋτο ήτο δυνατόν. Όταν θμως ήμείς τον πραγματικόν, τον αληθή χριστιανισμόν άφήσαμεν να κοιμηθή, άρκεσθέντες να λέγωμεν ότι είμεθα χριστιανοί όρθόδοξοι, ως άλλοτε οι Φαρισαίοι ήραούτο κανχόμενοι ότι εινε στέγμα Άβραάμ, άντι ν' άπελπισθώμεν, κρέπει μόνον να συνέλθωμεν και να μεταμεληθώμεν, να θέσωμεν δε εις ενεργείαν την δύναμιν εκείνην, ήτις και άλλοτε υπό δυσχερεστεράς περιστάσεις έξωποήσθ και άνακαινίσε τον γενηρακότα και καταρρέοντα κόσμον της αρχαιότητος.

Ο έλληνικός λαός, παρδ πάσαν την άμάθειάν του, εινε και σήμεραν κατ' αρχήν λαός χριστιανικός. Άλλά τί να κάμψ ό δυστυχής αϋτός λαός, όταν τα σχολεία δέν ήγωνίσθησαν να διαφωτίσωσιν εν τη διανοία του την χριστιανικήν θρησκείαν, όταν ό κλήρος, ως έχει παρ' ήμιν, όχι μόνον δέν τον έστήριξε και δια του λόγου του και δια της άρετής του, άλλ' υπέθαλψε τάς προλήψεις του και υπέσκαψεν αϋτάς τάς ήθικάς του βάσεις; Τί άπαιτείτε παρδ του λαου τούτου να πράττθ, όταν άνθρωποι, καταλεγόμενοι μεταξδ των ιερορχών του, δέν έχουν συναισθησιν του τδ όφείλουσι να ήνε, και με τάς έριδας και την βλην πολιτείαν των προκαλοϋσι την χειρκακίαν και την χλεύην των έχθρων της Έκκλησίας;

Άς εύρεθώσιν άνδρες τινές, όχι πολλοί, όλλοι, με γνώσιν άμα και με άρετήν, με φρόνησιν άμα και με ζήλον, άνθρωποι ζώντες εν Χριστώ, όστινες να καταστήσωσι δημόδη την διδασκαλίαν του δια περιοδικού και ήμερησίου τύπου, και δια κηρυγμάτων και έκτος και εντός της Έκκλησίας, άνδρες όστινες ν' άπευθύνουν συνεχή θεομήν έκκλησίαν προς την θρησκευτικήν συνείδησιν του έλληνικού λαου και θέλετε ίδη τότε πώς ό έλληνικός λαός θά περικυχθ και πάλιν μετά στοργής την πίστιν των πατέρων του και θά κραταιωθθ εν αϋτή και θά μεγαλουργήσθ δι' αϋτής, και θέλετε ίδη τότε όποιαν έλπίδες θ' άναθάλωσι και θά βλαστήσωσιν άπ' αϋτου.

Άλλά, θά είπη τις, ποϋ οι άνδρες οϋτοι; εδδ εινε ίσα ίσα ή άπελπισία. Τίς θέλει πλάσθ αϋτούς;

Τίς; Και δέν τον έννοείτε; Θα τους πλάσθ Έκεινος, όστις τους έπλασε και άλλοτε, όστις τους έπλασε τούσκις, όστις γνωρίζει νη τους πλάτθ, θά τους πλάσθ Έκεινος, όστις πολλά έθνη άνήγειρεν έξαγείρας εν αϋτοις όλλοις ισχυροδς άνδρας, αγωνιστάς της άλλ-

θείας, θά τους πλάσθ Έκεινος, όστις έγείρει τους λαούς εκ της πτώσεως των, ως έγείρει θαλερόν τον φοίνικα άπδ του μέσου της τέφρας αϋτου.

Η θεία πρόνοια, λέγει ό Henri Ahrens εν τω περδ της θείας δικαιοσύνης κεφαλαίω της περδ φυσικού Δικαίου πραγματείας αϋτου, βοηθεί δια της δικαιοσύνης της και την άνάπτωξιν των λαών και πάσης της ανθρωπότητος. Πολλάκις ή θεία βοήθεια εινε έγγυς δούκις τδ κανόν άποβαίην μέμστου. Οσάκις κατδ τους νόμους, εις ούς υπόκεινται πάσαι αι ενεργούσαι αίτιαι και δυνάμεις, θά ήτο άκατανόητον τδ πώς θά δυνηθθ ν' άνασθθ δια των ίδιων δυνάμεων λαός πεπτωκός, έσφαλμένην βυδίσασ όδόν, ό Θεός έγείρει αληθείς μύστας ή άποστόλους, όστινες βεβαίωσι την άποστολήν των ούχι δια της βίας και του αίματος, άλλδ δια της ειρημικής διαδόσεως νέων διδασκαλιών νέας δοδς τεμνουσών εις την ήθικην άνάπτωξιν, και δια της κατδ το μάλλον ή ήττον ταχέως διαδόσεως των την λαμπροτάτην άπόδειξιν παρχουσών του ότι ό κόσμος διέπεται υπό ιδεών και ή θεία δικαιοσύνη άρει επλ τέλους την νίκην κατδ πασδν των δυνάμεων της γης των μη ύπηρετουσών τδ άγαθόν και την ήθικην των ανθρώπων άνάπτωξιν.»

Όσον δήποτε λοιπόν άχαρις και ζοφερά και άν εινε ή σύγχρονος θρησκευτική και ήθική ήμδν κατάστασις δέν πρέπει ν' άπογοητευώμεθα και ν' άπελπιζώμεθα, άλλδ πρέπει πάντες οι δυνάμενοι έρωμένως ν' άγωνισθώσιν, όπως άνατείλωσιν ήμέραις αϊθριώτεραι. Ο φροντίζων περδ των πετεινών του ούρανου και περδ των κρίνων του άγρου, άν δέν έγκαταλείψθ λαούς βλας άποστατήσαντας άπδ του νόμου Αϋτου, δέν εινε, δέν εινε δυνατόν να εγκαταλίπθ έθνος, υπερ έβάστασε τον σταυρόν του υλου του και έδοξάσθ εν αϋτω, έθνος εν τω όποιω δέν λέπονσι και οι ζητούντες τάς όδοδς του και έργαζόμενοι υπέρ της βασιλείας Αϋτου. Έν τω μεταξδ του ήθικου άγαθου και του ήθικου κακού άγώνι ό Θεός δέν μένει άνάληγτος και ξενοσ. Έκπροσωπών την τάξιν του άγαθου θεωρεί τον άγώνα τοϋτον ως ίδιον και εινε αρχηγός εκείνων, όστινες έλευθέρως τάσσονται υπό την σημαίαν Αϋτου· υπό αρχηγόν τοιοϋτον εύσυνειδήτως τις και γενναίως και σωφρόνως μαχόμενος δέν δύναται να έχη διαταγμοδς περδ της τελικής έκβάσεως του άγώνος. Η έκβασις εινε μία, εινε ή νίκη, προεδηλώθη δε υπ' αϋτου του Ιησού, υτε έφώνησε: θαρσείτε, εγω νενίκηκα τον κόσμον.

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Ὁ καταγελάων πτωχοῦ παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δ' ἐπιχαίρων εἰς τὴν καταστροφὴν ἄλλου δὲν θ' ἀθωωθῆι ὁ σπλαγχνιζόμενος ἕως, αὐτὸς θὰ ἐλεηθῆ.

— Ἄν ἀποδίδῃ τις κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, δὲν θὰ κληθῆσιν τὰ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

— Εἶνε προτιμότερον καλὸν ὄνομα παρὰ πλοῦτος πολὺς.

— Ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρὸς σου, σὺ μὴ ἐπιχαίρῃς· καὶ εἰς ὑποσκελισθῆ, σὺ μὴ ἐπαρθῆς.

— Μὴ ἔρχου εἰς ἐριδας ταχέως, ἵνα μὴ ἐπὶ τέλους μεταμεληθῆς.

— Ὅταν δύνασαι νὰ εὐεργετήσῃς, μὴ εἰπῃς: ἐπέλευθε, θὰ σοὶ δώσω αἴμιον· διότι δὲν γνωρίζεις τί θὰ γεννηθῆ ἢ ἐπιούσῃ.

— Πήγκνιτε, δυνηρέ, πρὸς τὸν μύθον, καὶ ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ζήλευσε αὐτὰς, καὶ γυνοῦ ἐκείνου σοφώτερος.

— Τὸ μῖσος ἐγείρει φιλονεικίας, ἔπου δ' ἐλλείπουσι φιλονεικίαι κατασμηνοὶ φιλία.

— Τὸ φῶς διὰ τοὺς δικαίους λάμπει διὰ παντός, τὸ δὲ φῶς τῶν ἀσεβῶν σβέννυται.

— Ὁ ἐξέθνυμος ἐνεργεῖ ἐν ἀνοησίᾳ ὁ δὲ φρόνιμος ὑποφέρει πολλά.

— Ἀνόμους ἀνθρώπους δὲν θὰ τοὺς ὠφελῶσιν οἱ θεσμοὶ τῶν.

— Ὅσοι δὲν γνωρίζουσι νὰ κυβερνήσῃν ἑαυτοὺς πίπτουσι ὅπως τὰ φύλλα τῶν δένδρων ὁ δὲ καλῶς βουλευόμενος σώζει ἑαυτόν.

— Ἄνθρωποι γνωρίζων νὰ σιγῆ καταπαύει τὰς ἀντιλογίας.

Ἐκ τῶν Παροιμιῶν Σολομώντος

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ».

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

συγκείμενος ἐκ δώδεκα φυλλαδίων ἐκδοθέντων ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1887 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1888 ἐδίδετο ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου καὶ πωλεῖται ἀπὸ ἐν ἢ πλείονα σώματα πρὸς μὲν τοὺς συνδρομητὰς ἀντὶ πέντε μόνον δραχμῶν, πρὸς δὲ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἀντὶ ἑπτὰ.

Εἰς τε τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν στέλλεται ἐλεύθερος ταχ. τελῶν. Εἰς οὐδένα ἕως στέλλεται, εἰ δὲν προκαποστελῆ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ταμίαν τοῦ Συλλόγου κύριον Ἀκριθὸν Ἀκριθοῦ ἢ δὲν προκαταβάλλῃ αὐτὴν ἐπὶ ἀποδείξει παρὰ τινι τῶν κατὰ τόπους ἀνταποκριτῶν αὐτοῦ, ἔπου τοιαῦτοι ὑπάρχουσι, οἱ οὗ λαμβάνουσα γνῶσιν ἢ Διεύθυνσις θὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀποστολήν.

Ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» περιέχονται ποικίλα ἄρθρα, ἐν Ἑλλάδι μοναδικὰ εἰς τὸ εἶδος τῶν, συννενοῦντα τὸ καλλιλογικὸν μετὰ τοῦ σπουδαίου, τὸ γλαφυρὸν μετὰ τοῦ ἀποδεικτικοῦ, τὸ ἐμβριθὲς μετὰ τοῦ σαφοῦς, ἄρθρα θρησκευτικά, ἀνθρωπολογικά, ἠθικοθρησκευτικά καὶ ἠθικοπολιτικά, διηγήματα, διάλογοι, περιγραφαί, ἐντυπώσεις, ποιήματα, ἐπιστολαὶ καὶ ποικίλη ἄλλη ὄλη, ἢ περὶ τῆς ὁποίας καλλίστη κρίσις γίνεται μόνον διὰ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς.

Ἐν τῷ Α' τούτῳ τόμῳ περιέχονται καὶ πέντε ἐκτεταμένα καὶ σπουδαιότατα ἄρθρα περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, προϊόντα τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ καλάμου τοῦ κ. Ι. Σκαλτσούνη. Ἦδη ὅτε πανηγυρίζεται ἡ ἐκατονταετηρίς τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ποικίλαι περὶ αὐτῆς ἐκφέρονται κρίσεις, συγκινουῦσαι σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, τὰ περὶ αὐτῆς ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» ἄρθρα εἶνε ἀνάγνωσμα πολύτιμον καὶ λίαν ἐνδιαφέρον. Δὲ αὐτῶν καταδεικνύεται ὅτι εἰ ἐνδοξοὶ σελίδες τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως ἐδημιουργήθησαν παρ' ἀνδρῶν οἵτινες συνήρουν ἁρμονικῶς τὸν Χριστιανισμὸν μετὰ τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ δὲ αἰσχρὰ αὐτῆς καὶ τὰ τραυρηγήματα ἐπετελέσθησαν, ὅτε ἄνδρες ἄφρονες, ἀδόξαστοι καὶ θηριώδεις, προέγραψαν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ κατέδωξαν αὐτήν.

Τοιοῦτος ὁ Α' τόμος τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε ἀνώτερος οἰασθήποτε περὶ αὐτοῦ συστάσεως.

ΒΒΒΒΒΒΒΒΒΒ

Δημ. Σημαντήρη· Μικ. Γεω. Ἀποστ. Κάλλ. Σερ. Ἰω. Ἀγγ. Νίκ. προηγ. Βατοπεδ. ἀντιπρόδ. Ἄγ. Ὄρος, Καρυάς ἀδελφ. Δεπ. Ἐπολιτ. Γ. Σόδ. Χίον. Γ. Σεργ. Δευκ. Κόπρον. Π. Ἄντ. Ἀάρον. Κόπρον. Ἐμμ. Μαρ. Σκόπ. Ρ. Ἀποστ. Ἄγνιαν. χροίματα ἐλήφθησαν, αἰτηθέντα φύλλα ἐστάλησαν. — Συνδρομητὴ «Ἀναπλάσεως» ἐκ Κερκίρας· δηλώσατε ἡμῖν ὀλογράφως τὸ ὄνομα σας, ὅπως εἰς δάσωμεν ἐν ἐπιστολῇ τὰς δεούσας ἐξηγήσεις. — Κ. Ζαλ. Ἰωάν. ἐπιστολήν σας ἐλάβομεν· συνεμορφώθημεν. — Χ. Γεωργ. Ἰούχ. Ἀγγ. φύλλα Κε. Παναγίας. ἐστειλάμεν δι' ἡμῶν. — Α. Σεμπρ. Βάφραν· συνεμορφώθημεν. — Ν. Βανδ. Τάφρατον Ἀμερικῆς· φύλλα ἐστειλάμεν. — Α. Σουλ. Σμύρνην· ἀποδείξει ἐστειλάμεν.

Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 1ης Ἰουλίου δημοσιεύθηται ἡ τετάρτη τῶν ψυχολογικῶν μελετῶν τοῦ κ. Σκαλτσούνη ὑπὸ τὸν τίτλον:

Η ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΨΥΧΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ